

21. 4. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

„Bodová“ vyhláška č. 440/2001 Sb. a právní jistota v ČR

Zákon č. [266/2006](#) Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců, resp. jeho účinnost je v nedohlednu. Právní účinky tohoto zákona jsou plánovány na 1. 1. 2017. Od dob přijetí zmíněného zákona však byla doba nabytí účinnosti již několikrát změněna. Opakované odložení nabytí účinnosti by tak nebylo překvapivé. Zákonodárce však svým přístupem ohrozil právní jistotu v České republice.

K tomuto ohrožení, či dokonce narušení právní jistoty došlo ustanovením občanského zákoníku, který ruší vyhlášku č. [440/2001](#) Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění (dále jen „vyhláška o odškodňování bolesti“)[1]. Vyhlášky jsou novými zákony rušeny běžně, nicméně problém nastává v okamžiku, kdy zákon zruší vyhlášku, na niž odkazuje zákon jiný. Konkrétně se jedná o ustanovení § 394 odst. 2 zák. č. [262/2006](#) Sb., zákoník práce, který stanoví, že „do doby nabytí účinnosti právní úpravy úrazového pojištění se postupuje podle vyhlášky č. [440/2001](#) Sb., o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění, ve znění vyhlášky č. [50/2003](#) Sb.“[2]. Dle předmětné vyhlášky mají být odškodňováni zaměstnanci, jimž vznikla škoda na zdraví způsobená úrazem v souvislosti s výkonem jejich povolání. Subjekty podílející se na odškodňování zaměstnanců tak mají povinnost postupovat dle vyhlášky, která byla zákonem zrušena, ale na niž jiný zákon odkazuje. V praxi tak vyvstává otázka, zda jsou rozhodnutí o výši odškodnění zaměstnanců vydána na základě zákonného postupu.

Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky společně s Ministerstvem zdravotnictví České republiky vydalo stanovisko, v němž obě ministerstva vyslovila právní názor, že se i nadále postupuje dle vyhlášky o odškodňování bolesti.[3] Stanoviska ministerstev však nejsou právně závazná, tudíž ve stanovisku vyslovený právní názor nemá žádnou relevanci k legitimizaci postupu stanovení výše náhrady škody vzniklé pracovním úrazem při výkonu povolání. Stanovisko navíc ani nepopisuje, jakým způsobem ministerstva k citovanému právnímu názoru dospěla. Legitimizace postupu by přicházela v úvahu, pokud bychom přistoupili na argument, že ustanovení zákoníku práce jako *lex specialis* má ve smyslu derogačních pravidel přednost před ustanovením občanského zákoníku jako *lex generalis*. Tento argument však nelze přijmout, neboť zákon, ať již speciální, nebo obecný, může zrušit jakoukoliv vyhlášku. Jakmile tedy došlo ke zrušení vyhlášky o odškodňování bolesti účinností občanského zákoníku, stalo se ustanovení § 394 odst. 2 zákoníku práce ustanovením nicotným.

Vhodnějším a logičtějším řešením, jež by nenarušovalo princip právní jistoty, se v tomto případě jeví užití *analogie legis*, kdy by se v případě odškodňování postupovalo dle ustanovení § 2958 a násl. občanského zákoníku, která upravují náhradu škody při ublížení na zdraví a při usmrcení.[4] Tento způsob by jednak vyřešil problém týkající se právní jistoty spojené s (ne)legalitou postupů při odškodňování škod na zdraví v režimu zákoníku práce, neboť by se náhrada škody stanovovala a odškodňovala na základě existujícího a právně účinného ustanovení, jednak by byla odstraněna dvojkolejnost úpravy totožných právních skutečností. Konečně by pak byl naplněn i účel nového občanského zákoníku, a to být obecným kodexem, jež upravuje všechny podstatné soukromoprávní záležitosti, obzvláště pokud jde o právní skutečnosti zcela totožné. Ministerstva však upřednostnila postup méně vhodný a nelogický.

Náhrada škody na zdraví zaměstnanců při výkonu jejich povolání je samozřejmě zákonnou povinností

každého zaměstnavatele, přičemž povinnost pojistit se proti těmto škodným událostem je rovněž stanovena zákonem. I přes určitý přesah veřejného práva jde ovšem o vztahy soukromoprávní, tudíž je neúčelné snažit se legalizovat cestu řešení právních otázek skrze neexistující, resp. zrušenou vyhlášku o odškodňování bolesti v době, kdy již existuje komplexní kodex soukromého práva upravující totožné právní skutečnosti. Navrhované řešení sice zcela nenapravuje porušení právní jistoty v České republice, nicméně by takový postup odškodňování byl podložen existujícími zákonnými ustanoveními občanského zákoníku. Ledabylost zákonodárce tak porušila základní princip právního státu, a to princip právní jistoty[5]. Jedinou jistotou tak v současnosti zůstává nejistota ohledně nabytí účinnosti zákona o úrazovém pojištění zaměstnanců, který by celou situaci mohl vyřešit.



Bc. Štefan Reháček,

student 3. ročníku Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

e-mail: stefan.rehak@me.com

[1] Aktuální znění: § 3080 bod 237. zák. č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník

[2] Aktuální znění: § 394 odst. 2 zák. č. [262/2006](#) Sb., zákoník práce

[3] Společné stanovisko Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva zdravotnictví k postupu při odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání po nabytí účinnosti nového občanského zákoníku. Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[4] Aktuální znění: § 2598 a násl. zák. č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník

[5] NÁPLAVOVÁ ČECHOVÁ, Jana. Krátce k principu právní jistoty ve světle aktuální judikatury [online]. EPRAVO.CZ, 23. 1. 2014 [cit. 25. 3. 2015]. Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)